

ДВОРИШНА ЗГРАДА ШКОЛЕ „ПИНКИ“ – „СРПСКА ЧИТАОНИЦА“

Написао Moderator 2

четвртак, 04 јануар 2018 15:06 - Последње ажурирано четвртак, 04 јануар 2018 15:27

Саставни део просторија за обављање образовно-васпитног рада наше школе, осим главне зграде, је и дворишна зграда до улице, о чијем ћете историјату нешто више сазнати у овом тексту. Сада се у тој згради налази школска библиотека са читаоничким простором, један информатички кабинет, учионица за верску наставу, две просторије продуженог боравка и једна учионица дата на коришћење предшколској установи „Полетарац“. У малој зборници, али по потреби и у другим просторијама на спрату ове зграде, часове држе и наставници музичке школе „Теодор Тоша Андрејевић“ из Руме. Зграда у улици Вука Караџића бр. 6 у Старој Пазови некада је била дом одбора Кола српских сестара (КСС) из Старе Пазове. У извештају Кола српских сестара из Старе Пазове за 1930. годину, у календару “Вардар”, стоји да је земљиште за изградњу Просветног дома КСС поклонила Српска црквена општина а један део прилога за подизање дома чланице су добиле од одбора Кола српских сестара из Ниша, Херцег Новог, Дрвара (Босна), Крушевца, Ћевђелије, Руме, Сремских Карловаца, Пећи и Сиска. У то време, сем школе за Србе, није било ни једне просветне установе па је постојала потреба за изградњу дома у који би се сместила домаћичка и занатска школа, дечије обданиште и забавиште. Чланице су и наредне године наставиле да скупљају прилог за изградњу дома и успеле да скупе још средстава од својих чланица иако је та свота била далеко од предрачуна за зграду.

Коло српских сестара из Старе Пазове је писало разне молбе за помоћ око изградње од свих министарстава, тадашњој Дунавској Бановини, а од ташадњег бана добиле су обећање да ће им помоћи. Све молбе које су послале добиле су назад са одговором да за ту сврху нема средстава. Осећајући тешкоћу и потребу своје средине решиле су да зидају свој дом па макар и смањиле план и сазидале само један ред просторија са улице. Прорачун за изградњу Дома износио је исправа 200.000 динара. Увиђајући да је немогуће извести зграду таквих размера, због недостатка средстава, Одбор је у сагласности са инжењером Миланом Поповим (зет старопазовачког велепоседника

Николе Петровића) скратио план, те је после обављене лицитације, изградња дома поверена најјефтинијем понуђачу уз своту од 17.500 дин за зидарски и тесарски посао. Надзор над изградњом Дома, као и набавком материјала, исплате и друго водила је грађевинска инспекција Кола, коју су сачињавале поред чланица и чланови друштва. Сав материјал и то: 200 кола цигле, грађу са железничке станице и 36 кола песка из Белегиша превезли су сељаци из места. Изградњу су помогли Министарство социјалне политике и народног здравља а Удружење занатлија из Старе Пазове је такође својим прилогом постало велики добротвор друштва, такође су помоћ добили од банске управе Дунавске Бановине и од старопазовачке општине. Како би одговориле дужностима и исплатиле све рачуне за довршење Дома, чланице су морале подићи и кредит од 15.000 дин од штедионице Дунавске бановине.

У извештају Кола у календару “Вардар” за 1935. годину стоји да је зграда довршена и освећена. Освећење је извршио патријарх Варнава уз асистенцију многобројног свештенства. Зграда је 1936. године издата Општини како би се формирала државна мешовита Грађанска школа. Коло је 1939. године основало и дечије забавиште у сарадњи са родитељима. Те исте године отказана је кирија општини за Грађанску школу због намере да се подигне спрат ради оснивања сталне домаћичке школе са интернатом за девојке из целе тадашње Бановине. Градњу спрата су помогли управа Дунавске Бановине у Новом Саду и председништво Народне скупштине. На основу извештаја за 1941. годину у календару “Вардар” стоји да је спрат завршен а зграда окречена и споља и изнутра и најзад је формиран први тромесечни течај за домаћице у згради Дома. Ограду је урадио директор тадашње основне школе Димитрије Дивљак са својим ђацима, а материјал је купљен на основу прилога чланица.

За време Другог светског рата зграда је служила као усташки штаб где су мучени многи родољуби. На згради су 1946. године постављене две плоче од ваљаног камена са именима жртава фашизма, на српском и словачком језику. После рата зграда је служила као читаоница, а данас је у њој Основна школа “Бошко Палковљевић Пинки”.

Лист: Календар “Вардар” 1930-1941.

Напомена: Текст је писан на основу дугогодишњег истраживања Миливоја Ковачевића из Старе Пазове, за потребе Туристичке организације општине Стара Пазова а ради презентовања културно - историјских добара.